

MOTION – SÄRBEGÅVADE BARN

"Särbegåvade barn har spring i huvudet"

Bakgrund:

Piteå kommun har idag ingen handlingsplan för särbegåvade barn. Man ger heller inget särskilt stöd till dessa barn. **Särbegåvade barn behöver stöd, på samma sätt som de som har det svårt i skolan.**

Uppskattningsvis fem procent av alla människor är särbegåvade. Johan Nyh, ordförande i Riksförbundet för särskild begåvning, RFSB, påpekar att det är ett problem att vissa lärare i skolan vill bromsa elever som lär sig snabbare än andra. Skolinspektionens enkät visar att omkring 40 procent av lärarna i Stockholmsregionen gör det. Sannolikt är förhållandet liknande i Piteå. Det är emot skollagen och är ett allvarligt problem. Livet som särbegåvad är inte alltid en dans på rosor. De barnen behöver också anpassad undervisning, precis som de som har svårt med inläringen. I dag får många av dessa barn felaktiga adhd-diagnoser, riskerar att bli hemmasittare och felmedicinerade.

I varje klass finns i dag mellan ett och tre barn som är särbegåvade, enligt RFSB. Ändå är det få skolor och förskolor som är särskilt anpassade för särbegåvade. Detta trots att de ofta behöver anpassningar precis som barn som har det svårt i skolan.

SKOLVERKET: "Särskilt begåvade behöver många gånger andra utmaningar än sina klasskamrater." År 2010 förtydligades skollagen och där står nu att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. De särskilt begåvade eleverna mår bra av att få stora utmaningar utifrån sina styrkor. De behöver lära och diskutera på sin nivå. De behöver också mötas med respekt och acceptans utifrån sina förutsättningar och behov.

Det är inte alltid lätt att uppmärksamma en särskilt begåvad elev eftersom de ibland underpresterar i skolan, för att passa in eller för att de har tappat lusten eller motivationen att lära. Att tvingas anpassa sig till för enkla uppgifter – eller till och med att dölja sina färdigheter för att inte sticka ut – är ett högt pris att betala för ett barn. Om utträkningsprocessen redan är igång märks dessa barn i förskolegruppen genom att de blir antingen explosiva eller passiva. En del barn drar sig undan medan andra har en trotsproblematik. De bossar och ställer till oreda för att få saker att hända.

WIKIPEDIA: Ett **särbegåvat barn** visar på ett eller flera områden klart högre begåvning än sina jämnåriga. Särbegåvning kan definieras som en genetisk potential och på grund därav möjliggörs prestationsmöjligheter på en nivå som vida överstiger en populations genomsnitt. I omständigheter där hög prestation av olika anledningar inte är välkomna eller uppmuntras kan särbegåvning medföra att barnet blir ignorerat, stigmatiserat, marginaliserat, förlöjligt eller exkluderat.

Det finns kommuner som har verkställt handlingsplaner för särbegåvade barn. Nedan är en artikel från Dagens Nyheter 2019-03-19 som ger en viss beskrivning av vad som sker i andra kommuner. Handlingsplanen för särskilt begåvade barn i Stockholms skolor är nu klar. En navskola ska utses till kunskapscentrum. Lärare och skolpersonal kommer att delta i seminarier efter nyår för att lära sig att både identifiera och stötta dessa elever.

– Hur många barn det handlar om vet vi inte, i vissa länder säger man fem procent, det är omöjligt att säga, säger Attila Szabo, lektor på utbildningsförvaltningen.

De särskilt begåvade eleverna ska i huvudsak erbjudas fyra insatser. Den första är att få särskilt anpassad undervisning i klassrummet av sin lärare med mer utmanande uppgifter. Den andra åtgärden är att eleven flyttas upp till en högre årskurs i vissa ämnen.

– "Det kan vara en åttaåring som läser engelska med årskurs fem, men sedan går tillbaka till sin vanliga klass. Att en åttaåring läser alla ämnen med 12 - 13-åringar är inte att rekommendera. Den sociala kontexten är väldigt viktig för de här eleverna," säger Attila Szabo.

En tredje åtgärd är att erbjuda gruppundervisning med andra särskilt begåvade skolbarn utanför skoltid. I Bromma har man redan tjuvstartat med gruppaktiviteter för barn med starkt intresse för matematik.

Varannan vecka träffas matematikbegåvade barn från Bromma på Äppelviksskolan för att utmanas i ämnet. Projektet beskrivs som väldigt lyckat och har lockat över 130 elever till extraundervisningen.

– Vissa av eleverna upplever att de för första gången har haft möjlighet att knyta vänskapsband och bli utmanade av sina kamrater. De här eleverna är ofta ensamma och försöker hantera sitt utanförskap på olika sätt, där träffar de plötsligt andra elever som är intresserade av samma saker.

Som fjärde åtgärd kan eleverna erbjudas kontakt med en mentor som kan stötta och uppmuntra till fortsatta studier. En mentor ska ses som ett komplement till övriga åtgärder, vilka även kan kombineras.

Det är ytterst en rättvisefråga. Det finns lika många särskilt begåvade barn i utsatta områden som i exempelvis Oscars församling. Men ibland är varken föräldrar eller skola medvetna om att barnen kan vara särskilt begåvade. Mentorerna kan vara en förebild och visa barnen att de kan nå längre.

Det kommer inte att krävas några särskilda prov för att klassas som särskilt begåvad utan det är läraren som ska bedöma elevens fallenhet och engagemang i olika ämnen.

Vi måste ha en inkluderande syn på begåvning. Vi ska inte sortera sju-åtta åringar, utan de som har lätt för att nå målen och ett starkt intresse för fördjupning, de ska få chansen att utveckla sin fulla potential.

Särskilt begåvade barn behöver ofta lika mycket stöd som barn med särskilda behov. Men få kommuner har resurser eller beredskap för dessa. I våras fick Ekerö kommun kritik av Skolinspektionen för att inte ge särbegåvade Lucas Karlsson, 12 år, hjälp. Han hade placerats på en högstadieskola i en studiegrupp för barn med adhd och autism.

– "De här eleverna blir lätt uttråkade, har ofta svårt för repetition och för vanliga grupparbeten. En del får felaktigt diagnoser och vissa blir hemmasittare. Det är viktigt att komma ihåg att särskild begåvning bara är en potential, utan målmedvetet och hårt arbete leder det inte till excellenta prestationer," säger Attila Szabo.

SKR, tidigare SKL, har bland annat fina publikationer som beskriver hur man som kommun kan tänka i dessa frågor. Föreningen Mensa kan också erbjuda utbildning till politiker i detta ämne.

Utifrån att **Barnkonventionen** nu också är lag i Sverige samt att Piteå satsar på att bli Sveriges barnvänligaste kommun, så hemställer vi härmed **att**:

- en handlingsplan upprättas för Piteå kommuns skolor, för att säkerställa att de särbegåvade barnen identifieras och får det stöd och den motivation de har rätt till utifrån sin begåvning

Anders Nordin, Skol och Landsbygdspartiet

Håkan Johansson, Moderaterna